

ΑΡΘΡΑ - ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΑΥΓΗΣ ΓΙΑ ΑΧΕΛΩΟ

1) Θα λογοδοτήσει κανείς για τον Αχελώο ; [Ζαχαριάδης Κώστας](#) 21.01.2014

Η απόφαση του ΣτΕ πριν από λίγες μέρες κλείνει οριστικά την πόρτα στην εκτροπή του Αχελώου, δικαιώνοντας έτσι τις διεκδικήσεις ενός οικολογικού κινήματος που πάλεψε για πάνω από δύο δεκαετίες για το αυτονόητο, δηλαδή για να μην καταστραφεί ένας τεράστιος φυσικός πλούτος.

Στις αρχές Σεπτεμβρίου του 2012 μια σημαντική είδηση πέρασε χωρίς να κάνει ιδιαίτερο θόρυβο. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) απάντησε στα ερωτήματα που του τέθηκαν από το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ) για την υπόθεση της εκτροπής του Αχελώου. Όπως προκύπτει από την απόφαση του ΔΕΕ, η εκτροπή, με τον τρόπο που σχεδιάστηκε και εγκρίθηκε από τη Βουλή των Ελλήνων το 2006 (περίοδος Σουφλιά), παραβιάζει την ευρωπαϊκή περιβαλλοντική νομοθεσία. Το σχέδιο εκτροπής, το οποίο εγκρίθηκε με νόμο που ψηφίστηκε από τη Βουλή το 2006 (ν. 3481/2006), βασιζόταν σε ανεπαρκή και ανεπίκαιρα στοιχεία και αγνοούσε τις ελάχιστες νομικές απαιτήσεις για τη διαχείριση των υδάτων. Το ΔΕΕ έκρινε επίσης ότι είναι ανεπίτρεπτη η περιβαλλοντική μελέτη του έργου, καθώς στηριζόταν σε ανεπίκαιρα και αναξιόπιστα στοιχεία για τις συντελούμενες επεμβάσεις σε περιοχές Natura 2000 και για τον σκοπό του έργου, δηλαδή την άρδευση του θεσσαλικού κάμπου.

Πρόκειται για δικαστική απόφαση ιστορικής σημασίας, που κάνει δεκτούς όλους τους λόγους που είχαν προβάλει οι οργανώσεις και οι φορείς που αντιτίθενται στην εκτροπή, για παραβίαση του άρθρου 24 του Συντάγματος, παραβίαση της κοινοτικής Οδηγίας για τα ύδατα, για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων για τους οικοτόπους και τα είδη και παραβίαση της Σύμβασης της Γρανάδας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ακυρώθηκε ένα παράλογο, κακοσχεδιασμένο, περιβαλλοντικά και κοινωνικά επιζήμιο έργο που υποστηρίχθηκε διαχρονικά από όλες τις πολιτικές δυνάμεις της χώρας, εκτός του ΣΥΡΙΖΑ και πιο πριν του ΣΥΝ, το οποίο έχει επιβαρύνει την ελληνική οικονομία με άγνωστο ποσό δισεκατομμυρίων ευρώ. Τα ερωτήματα και η αγανάκτηση για την τεράστια οικονομική ζημιά που έχει υποστεί η χώρα από τα έργα που έχουν εκτελεστεί μέχρι σήμερα δεν μπορεί και δεν πρέπει να μείνουν αναπάντητα. Επιβάλλεται να αναζητηθούν οι ευθύνες όσων προσπάθησαν να επιβάλουν για

δεκαετίες την αδιέξοδη επιλογή της εκτροπής του Αχελώου - ευθύνες πολιτικές, αλλά και διαχειριστικές για το πώς διατέθηκαν τεράστια χρηματικά ποσά για ένα έωλο σχέδιο.

Ακυρώθηκε μια «μεγάλη ιδέα» που κατασπατάλησε πολύτιμους οικονομικούς πόρους και πάνω στην οποία κερδοσκοπήσαν πολιτικά στο παρελθόν κυβερνήσεις και τοπικοί παράγοντες. Με δικαιολογία την αναμονή της εκτροπής του Αχελώου, δεν προωθήθηκαν εναλλακτικά έργα μικρής κλίμακας για την εξοικονόμηση, ορθή διαχείριση και εξυγίανση των υδάτων στη Θεσσαλία, χάθηκε πολύτιμος χρόνος, προκλήθηκε μεγάλη περιβαλλοντική επιβάρυνση.

Η κατάρρευση της ελληνικής οικονομίας και η αποσάθρωση του κοινωνικού ιστού κάνουν πιο επιτακτική και πιο επίκαιρη από ποτέ μια σε βάθος συζήτηση για το παραγωγικό πρότυπο της χώρας, για την ανασυγκρότηση της αγροτικής παραγωγής, την αξιοποίηση των φυσικών πόρων στο πλαίσιο της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. Η μεταφορά υδάτινων πόρων από τη δυτική στην ανατολική Ελλάδα με δεδομένη την κλιματική αλλαγή, τις αλλαγές στις βροχοπτώσεις, τις επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και την αντανάκλασή τους στην «πραγματική οικονομία» μεσομακροπρόθεσμα θα δημιουργούσε πολύ περισσότερα προβλήματα απ' όσα υποτίθεται ότι ήθελε να λύσει. Πρόκειται για μια περιβαλλοντική αναλαμπή που έρχεται στην γκρι περιβαλλοντική ειδησεογραφία - πραγματικότητα που βιώνουμε με ιδιαίτερη ένταση τα τελευταία χρόνια και θα ήταν ευχή η απόφαση αυτή να αποτελέσει αφετηρία για οικολογικά και κοινωνικά βιώσιμες γεωργικές πολιτικές και πρακτικές.

ΥΓ.: Με τη σκέψη στον Μιχάλη Παπαγιαννάκη

** Ο Κώστας Ζαχαριάδης είναι βιολόγος - περιβαλλοντολόγος, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΣΥΡΙΖΑ.*

2) ΣΥΡΙΖΑ : Δικαίωση για τον Αχελώο

14.01.2014 , 13:47 μμ

Τελευταία ενημέρωση : 14.01.2014, 14:31 μμ

"Η πρόσφατη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας που σταματάει οριστικά τα έργα της εκτροπής του Αχελώου δικαιώνει τους πολύχρονους αγώνες των οικολογικών οργανώσεων, των τοπικών κοινωνιών και των κινημάτων, αλλά και τις πάγιες θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ, ενάντια σε αυτή την

καταστροφική οικολογικά και οικονομικά «μεγάλη ιδέα». Μια «μεγάλη ιδέα» που κατασπατάλησε πολύτιμους οικονομικούς πόρους και πάνω στην οποία κερδοσκοπήσαν πολιτικά στο παρελθόν κυβερνήσεις και τοπικοί παράγοντες των ΝΔ-ΠΑΣΟΚ". Αυτό σημειώνει ο ΣΥΡΙΖΑ σε ανακοίνωση που εξέδωσε το Γραφείο Τύπου του κόμματος σχετικά με την ιστορικής σημασίας απόφαση του ΣτΕ να παγώσει τα έργα εκτροπής του Αχελώου.

Ο ΣΥΡΙΖΑ ζητάει "να αναζητηθούν οι ευθύνες όσων προσπάθησαν να επιβάλλουν για δεκαετίες την αδιέξοδη επιλογή της εκτροπής του Αχελώου – ευθύνες πολιτικές, αλλά και διαχειριστικές για το πώς διατέθηκαν τεράστια χρηματικά ποσά για ένα έωλο σχέδιο. Η κυβέρνηση οφείλει να σεβαστεί αυτή την κατηγορηματική απόφαση του ΣτΕ και να μην επιχειρήσει την παράκαμψή της με οποιονδήποτε τρόπο". Η αξιωματική αντιπολίτευση αναφέρεται ουσιαστικά στα υπό έγκριση σχέδια διαχείρισης υδάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Θεσσαλίας, τα οποία θα πρέπει πλέον να τροποποιηθούν μετά την απόφαση του ΣτΕ

Στο ίδιο μήκος κύματος και οι περιβαλλοντικές οργανώσεις οι οποίες εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση με την οποία χαιρετίζουν την απόφαση του ΣτΕ. «Η επόμενη μέρα γεννά αισιοδοξία για την αποτροπή ενός τεράστιου οικολογικού εγκλήματος και εν γένει για το περιβαλλοντικό δίκαιο, αλλά και την επιτακτική ανάγκη για στροφή προς ένα πρότυπο ανάπτυξης που είναι οικολογικά, κοινωνικά και οικονομικά βιώσιμο» τονίζουν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις WWF Ελλάς, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρεία της Φύσης, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και Δίκτυο Μεσόγειος SOS.

Ο ΣΥΡΙΖΑ επισημαίνει ότι κατά τις προηγούμενες δυο δεκαετίες, «στο κυνήγι» της εκτροπής του Αχελώου, δεν προωθήθηκαν εναλλακτικά έργα μικρής κλίμακας για την εξοικονόμηση, ορθή διαχείριση και εξυγίανση των υδάτων στη Θεσσαλία και χάθηκε πολύτιμος χρόνος. "Θεωρούμε ότι σήμερα χρειάζεται άμεσα η προώθηση μέτρων ορθολογικής διαχείρισης του νερού στη Θεσσαλία, αλλά και παρεμβάσεων οικολογικής ανασυγκρότησης περιοχών που έχουν πληγεί από τα φαραωνικά έργα της εκτροπής. Για τις προτεραιότητες και τα συγκεκριμένα μέτρα ενός τέτοιου σχεδιασμού πρέπει να οργανωθεί ένας ουσιαστικός διάλογος με τις τοπικές κοινωνίες και τους επιστήμονες. Ο ΣΥΡΙΖΑ θα καταθέσει σε διάλογο τις σχετικές προτάσεις του, που εντάσσονται στο πλαίσιο και του συνολικού πολιτικού

προγράμματος για την ανασυγκρότηση και το μετασχηματισμό της παραγωγής και κατανάλωσης" καταλήγει η ανακοίνωση.

Ματθαίος Τσιμιτάκης

3) Ηρώ Διώτη: Δικαιωθήκαμε για τον Αχελώο. Αρδευση με αειφορία η λύση για τη Θεσσαλία

15.01.2014 , 11:39 πμ

Τελευταία ενημέρωση : 15.01.2014, 00:05 πμ

Με αφορμή την απόφαση (26/2014) της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με την οποία ανατρέπονται για μία ακόμη φορά τα σχέδια εκτροπής του Αχελώου, η βουλευτίνα Λάρισας του ΣΥΡΙΖΑ Ηρώ Διώτη, συντονίστρια της Επιτροπής Ελέγχου Κοινοβουλευτικού Έργου του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, έκανε την ακόλουθη δήλωση:

«Η, ιστορικής σημασίας, απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ δικαίωσε περίτρανα την πάγια θέση του ΣΥΡΙΖΑ ενάντια στο έργο της εκτροπής του Αχελώου και υπέρ περιβαλλοντικών οργανώσεων και τοπικών κοινωνιών, που πάλεψαν με συνέπεια μία εικοσαετία να μην ανατραπεί η περιβαλλοντική ισορροπία και ζημιωθεί η βιώσιμη ανάπτυξη πλείστων όσων περιοχών θα επηρέαζε η εκτροπή του ρου του ποταμού.

Δε δικαιωθήκαμε όμως μόνο στις αιτιάσεις που προβάλουμε επί σειρά ετών, αλλά και στις ευθύνες που έχουμε επιρρίψει (ερωτήσεις 791/[9188-4.4.2013](#) και 9626-12.4.2013) στο τότε υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, ότι παρά την τελευταία απόφαση του Ευρωδικαστηρίου και παρά τα διαλαμβανόμενα στις προηγούμενες ακυρωτικές αποφάσεις του ΣτΕ, η κυβέρνηση έκανε ό,τι περνούσε από το χέρι της για να προκαταβάλει την έκβαση του έργου.

Τέλος, δικαιωθήκαμε καθώς, με αφορμή την από 11.09.2012 απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την εκτροπή του ρου του ποταμού Αχελώου, εκτιμήσαμε ότι αυτή ακριβώς η απόφαση του ΔΕΕ είναι μία βάση πάνω στην οποία μπορεί να "πατήσει" το ΣτΕ και να ακυρώσει για 6η φορά το έργο.

Ήμασταν και παραμείναμε μέχρι το τέλος ο μόνος πολιτικός φορέας εντός του ελληνικού κοινοβουλίου που τασσόταν κατά του έργου, παρά τις λαιδορίες και τις πιέσεις, αγνοώντας μικροκομματικά οφέλη (αγροτική "εκλογική πελατεία") που θα

επέφερε στο ΣΥΡΙΖΑ η στήριξη της αντίθετης θέσης, θέση που υποστήριξαν συλλήβδην και διαχρονικά όλα τα κόμματα της Βουλής.

Στις κατηγορίες ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει προτάσεις και ότι αναλώνεται σε μία στείρα άρνηση και αντιπολίτευση, αντιπροτείνουμε εδώ και χρόνια ισοδύναμα μέτρα και λύσεις που και το αρδευτικό/υδρευτικό πρόβλημα του Θεσσαλικού κάμπου λύνουν και σέβονται την αειφόρο ανάπτυξη και το περιβάλλον.

Το ποτάμι πίσω δε γυρνά! Στο θέμα του Αχελώου υπάρχει μονόδρομος. Και αυτός είναι η εναλλακτική, ριζοσπαστική πρόταση που χρόνια τώρα έχει καταθέσει ο ΣΥΡΙΖΑ, για συντονισμένη παρέμβαση και προσαρμογή της ζήτησης στις πραγματικές φυσικές δυνατότητες, με ορθολογική χρήση των υδατικών αποθεμάτων, με τη δημιουργία μικρών φραγμάτων και ταμιευτήρων, με περιορισμό των αντλήσεων και μη ανόρυξη νέων γεωτρήσεων, δράσεις που σταδιακά θα μας οδηγήσουν σε μία αρμονική με τη φύση και το περιβάλλον ζωή, αλλά και σε κοινωνική δικαιοσύνη σε σχέση με την πρόσβαση στο νερό».

4) Η εκτροπή του Αχελώου αντίκειται στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης

[Λαζαρίδου Ειρήνη](#) 11.01.2014

Άκυρες κρίθηκαν για ακόμα μία φορά οι υπουργικές αποφάσεις για την εκτροπή του Αχελώου από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με την απόφαση γίνεται για πρώτη φορά λόγος για παραβίαση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης, ενώ επίσης διαπιστώθηκε ευθεία παράβαση των κοινοτικών οδηγιών για τους οικότοπους, την ορθολογική διαχείριση των υδάτων και την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Διαπιστώθηκε ευθεία παράβαση των κοινοτικών οδηγιών για τους οικότοπους

Το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο με την υπ' αριθμόν 26/2014 απόφασή του ακύρωσε τους περιβαλλοντικούς όρους που εγκρίθηκαν το 2006 με τον νόμο Σουφλιά αλλά και το σχέδιο διαχείρισης των λεκανών απορροής.

Σύμφωνα με την ολομέλεια του ΣτΕ "το επίδικο έργο, κατά τα προκύπτοντα από τα στοιχεία του φακέλου, αλλά και τους

κανόνες της κοινής πείρας συναγόμενους με βάση τα στοιχεία αυτά, συνεπάγεται εκτεταμένη περιβαλλοντική βλάβη σε περιοχή που περιλαμβάνεται στο δίκτυο Natura 2000, δηλαδή σε ευαίσθητη από περιβαλλοντική άποψη περιοχή, υπαγόμενη σε νομικό καθεστώς ιδιαίτερης προστασίας.

Η επιβαλλόμενη δε από την αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης αποτροπή ή μετριασμός και επανόρθωση της βλάβης αυτής προϋποθέτει την τήρηση των κανόνων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, πλείστοι από τους οποίους έχουν παραβιαστεί στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με όσα εκτίθενται σε προηγούμενες σκέψεις. Με τα δεδομένα αυτά, το επίδικο έργο εκτροπής ποσότητας 600 εκατομμυρίων κ.μ. ύδατος ετησίως των υδάτων του Αχελώου, όπως έχει σχεδιαστεί και εγκριθεί με την προσβαλλόμενη απόφαση, αντίκειται προδήλως στην αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης".

Το δικαστήριο έκρινε επίσης ότι το έργο σχεδιάστηκε ελλιπώς και χωρίς να ληφθούν υπόψη όλες οι εναλλακτικές λύσεις, ενώ στην απόφαση τονίζεται ότι, προκειμένου να επιτραπεί το έργο εκτροπής του Αχελώου, ήταν αναγκαίο να διενεργηθεί η δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων στις οικολογικά προστατευόμενες περιοχές Natura 2000, τόπους κοινοτικής σημασίας, ζώνες ειδικής προστασίας κ.α.

Οι σύμβουλοι του ΣτΕ διαπίστωσαν επίσης παραβίαση της Διεθνούς Σύμβασης της Γρανάδας για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ευρώπης, τονίζοντας ότι δεν έχει ληφθεί πρόνοια για τα πολιτιστικά στοιχεία που βρίσκονται στην περιοχή του φράγματος της Συκιάς και απαιτούν ειδική προστασία.

Σημειώνεται τέλος ότι για την έκδοση της ετυμηγορίας τους έλαβαν υπόψη την σχετική απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τις διεθνείς συμβάσεις, την εθνική νομοθεσία και το Σύνταγμα.

5) Χαιρετίζει ο ΣΥΡΙΖΑ την απόφαση κατά της "μεγάλης ιδέας" της εκτροπής του Αχελώου

Τους πολύχρονους αγώνες των περιβαλλοντικών οργανώσεων, των τοπικών κοινωνιών και των κινημάτων, αλλά και τις πάγιες θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ ενάντια σε αυτή την καταστροφική οικολογικά και οικονομικά «μεγάλη ιδέα» δικαιώνει η απόφαση του ΣτΕ, με την οποία σταματάει οριστικά τα έργα εκτροπής του Αχελώου, επισημαίνει ο ΣΥΡΙΖΑ. Σε ανακοίνωσή του

υπογραμμίζει ότι στο όνομα της «μεγάλης ιδέας» κατασπαταλήθηκαν πολύτιμοι οικονομικοί πόροι και πάνω της κερδοσκοπήσαν πολιτικά στο παρελθόν κυβερνήσεις και τοπικοί παράγοντες των Ν.Δ. - ΠΑΣΟΚ, με αποτέλεσμα να μην προωθηθούν εναλλακτικά έργα μικρής κλίμακας για την εξοικονόμηση, την ορθή διαχείριση και την εξυγίανση των υδάτων στη Θεσσαλία και να χαθεί πολύτιμος χρόνος.

Η κυβέρνηση οφείλει να σεβαστεί την απόφαση του ΣτΕ και να μην επιχειρήσει την παράκαμψή της με οποιονδήποτε τρόπο
Σήμερα -προστίθεται στην ανακοίνωση- "χρειάζεται να αναζητηθούν οι ευθύνες όσων προσπάθησαν να επιβάλουν για δεκαετίες την αδιέξοδη επιλογή της εκτροπής του Αχελώου, ευθύνες πολιτικές αλλά και διαχειριστικές για το πώς διατέθηκαν τεράστια χρηματικά ποσά για ένα έωλο σχέδιο. Η κυβέρνηση οφείλει να σεβαστεί αυτή την κατηγορηματική απόφαση του ΣτΕ και να μην επιχειρήσει την παράκαμψή της με οποιονδήποτε τρόπο".

Ο ΣΥΡΙΖΑ θεωρεί πως απαιτείται "άμεσα η προώθηση μέτρων ορθολογικής διαχείρισης του νερού στη Θεσσαλία, αλλά και παρεμβάσεων οικολογικής ανασυγκρότησης περιοχών που έχουν πληγεί από τα φαραωνικά έργα της εκτροπής. Για τις προτεραιότητες και τα συγκεκριμένα μέτρα ενός τέτοιου σχεδιασμού πρέπει να οργανωθεί ουσιαστικός διάλογος με τις τοπικές κοινωνίες και τους επιστήμονες".

Ο ΣΥΡΙΖΑ θα καταθέσει σε διάλογο τις σχετικές προτάσεις του, που εντάσσονται στο πλαίσιο και του συνολικού πολιτικού προγράμματος για την ανασυγκρότηση και τον μετασχηματισμό της παραγωγής και κατανάλωσης.

Κ. Πουλάκης : Ας απολογηθούν όσοι εξαπάτησαν τους Θεσσαλούς

Ο επικεφαλής της περιφερειακής παράταξης "Θεσσαλία της Αλληλεγγύης και της Οικολογίας", Κ. Πουλάκης, με αφορμή την απόφαση του ΣτΕ, σε δήλωσή του, μεταξύ άλλων, υπογραμμίζει: "Εμείς από την πλευρά μας, παρά το γεγονός ότι είχαμε γίνει αντιδημοφιλείς πηγαίνοντας κόντρα στη θεσσαλική 'μεγάλη ιδέα' που κάποιοι προωθούσαν, ταχθήκαμε εξ αρχής κατά του έργου της εκτροπής. Με όλες μας τις δυνάμεις, όσο λιγοστές κι αν ήταν, προσπαθήσαμε να ενημερώσουμε τη θεσσαλική κοινωνία.

Και παράλληλα καταθέσαμε μία εναλλακτική, επιστημονικά τεκμηριωμένη πρόταση συνολικής διαχείρισης του υδατικού προβλήματος της περιοχής, σαφώς οικονομικότερη, συμβατή με την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία, άμεσα υλοποιήσιμη, χρηματοδοτούμενη από κοινοτικούς πόρους, αποτελεσματική και πάνω από όλα περιβαλλοντικά βιώσιμη. Πλην όμως, 'φωνή βοώντος εν τη ερήμω'. Ας απολογηθούν, λοιπόν, όσοι συνειδητά εξαπάτησαν τους Θεσσαλούς".

6) Αναχρονιστική η θέση του ΚΚΕ για τον Αχελώο

[Ζαχαριάδης Κώστας](#) **29.05.2013**

Επιβεβαίωσε τη θέση του κόμματος ο γενικός γραμματέας του ΚΚΕ για την εκτροπή του Αχελώου: «Θα μπορούσε να ποτίσει όλο τον Θεσσαλικό κάμπο, να αυξήσει την παραγωγικότητα και να δώσει καλύτερο αγροτικό εισόδημα (...) η εκτροπή του Αχελώου μπορεί και πρέπει να αποτελέσει απαίτηση του λαού της Θεσσαλίας τόσο για την αξιοποίηση του νερού για άρδευση όσο και για ύδρευση και εμπλουτισμό των υπόγειων υδάτων όπου είμαστε ελλειμματικοί».

Όταν η αναχρονιστική πολιτική πρόταση συναντιέται με τα συμφέροντα των μεγαλοεργολάβων και των τσιμεντάδων, τότε το μείγμα για την κοινωνία και το περιβάλλον γίνεται εκρηκτικό. Δεν διδάχτηκαν τίποτα εκεί στον Περισσό από τα μεγάλα περιβαλλοντικά εγκλήματα που έγιναν στο όνομα μιας κοντόφθαλμής και δήθεν ανάπτυξης όλο τον 20ό αιώνα και σε σοσιαλιστικές χώρες και άφησαν πίσω τους μεγάλες οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές πληγές.